ЗАКОН ЗА БЪЛГАРСКАТА АКАДЕМИЯ НА НАУКИТЕ

Обн., ДВ, бр. 85 от 15.10.1991 г., изм., бр. 90 от 22.10.1993 г., изм. и доп., бр. 123 от 22.12.1997 г., в сила от 1.01.1998 г., изм., бр. 41 от 22.05.2007 г., бр. 101 от 28.12.2010 г., изм. и доп., бр. 30 от 12.04.2011 г., в сила от 12.04.2011 г.

Чл. 1. (1) Българската академия на науките (БАН) е национална автономна организация за научни изследвания, която обхваща академичните институти и други самостоятелни структурни звена.

(2) Българската академия на науките обединява академиците и член-кореспондентите от страната, хабилитирани учени от академичните институти, както и чуждестранни членове.

(3) Българската академия на науките е юридическо лице.

Чл. 2. (1) (изм. – ДВ, бр. 30 от 2011 г.) Българската академия на науките участва в развитието на науката в съответствие с общочовешките ценности, националните интереси и целите, определени в Националната стратегия за научни изследвания, приета от Народното събрание. Със своята дейност Българската академия на науките съдейства за умножаване на духовните и материалните богатства на българския народ.

(2) Българската академия на науките:

1. (изм. - ДВ, бр. 41 от 2007 г., доп. – ДВ, бр. 30 от 2011 г.) извършва фундаментални и приложни научни изследвания и подготовка на висококвалифицирани специалисти самостоятелно, както и съвместно с висшите училища при условията и по реда на чл. 21, ал. 1, т. 10 от Закона за висшето образование;

2. изследва историята, езика и литературата на българския народ и приносите му в световната култура;

3. разработва прогнози и дългосрочни програми за обществено-икономическото, научно-техническото, екологичното, социалното и културното развитие на страната;

4. дава становища и оценки за проекти и програми от национално значение;

5. издава научни трудове и популяризира научните изследвания;

6. извършва производствена, търговска и други дейности, свързани с провежданите от нея научни изследвания и приложението на научните резултати.

Чл. 3. (1) Българската академия на науките осъществява своята дейност въз основа на законите и на устав.

(2) (изм. – ДВ, бр. 30 от 2011 г.) Председателят на Българската академия на науките представя в Народното събрание в срок до 30 април на следващата година годишен доклад за дейността на БАН, академичните институти и другите самостоятелни звена, който съдържа отчет за:

1. научноизследователската дейност, включително за изпълнението на целите и задачите, определени в Националната стратегия за научни изследвания;

2. финансовата дейност;

3. международната дейност.

(3) (Нова – ДВ, бр. 30 от 2011 г.) Решението на Народното събрание относно приемане на годишния доклад за дейността на Българската академия на науките се обнародва в „Държавен вестник“.

(4) (Нова – ДВ, бр. 30 от 2011 г.) В срок до 10 дни от обнародване на решението по ал. 3 годишният доклад за дейността на Българската академия на науките, включително и за всеки академичен институт и за всяко друго самостоятелно звено, се публикува на интернет страницата на БАН.

Чл. 4. Уставът на Българската академия на науките урежда нейното устройство и управление, реда за създаване, преобразуване и закриване на научните институти и другите самостоятелни звена, както и други въпроси, свързани с предмета на дейността на академията.

Чл. 5. (1) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Висш орган за ръководство и управление на Българската академия на науките е нейното Общо събрание. Неговите членове се избират от учените, заемащи

длъжности в академичните институти. За членове на Общото събрание могат да бъдат избирани хабилитирани учени, доктори на науките, член-кореспонденти и академици.

(2) Общото събрание на Българската академия на науките приема и изменя нейния устав.

(3) Общото събрание избира председателя и заместник-председателите, главния научен секретар и членовете на Управителния съвет на Българската академия на науките. За председател на академията се избира академик или член-кореспондент.

Чл. 5а. (Нов – ДВ, бр. 30 от 2011 г.) (1) Създава се Съвет на настоятелите на БАН с 4-годишен мандат.

(2) Съветът на настоятелите на БАН включва:

1. двама представители на министерства, определени с решение на Министерския съвет;
2. представител на Националното сдружение на общините в Република България;
3. двама представители на националните представителни организации на работодателите;
4. представител на Съвета на ректорите на висшите училища;
5. двама представители на юридическите лица с нестопанска цел в областта на науката или изкуствата;
6. лицето, заемало длъжността председател на БАН в предходния мандат, а при обективна невъзможност – представител на Събранието на академиците и член-кореспондентите;
7. двама учени – членове на Общото събрание на БАН, определени от него;
8. двама чуждестранни учени, определени от Общото събрание на БАН по предложение на Европейската научна фондация и на Европейската федерация на националните академии на науките.

(3) Представителите по ал. 2 на представителните организации на работодателите се избират и освобождават от организациите, признати по реда, определен в Кодекса на труда.

(4) В състава на Съвета на настоятелите на БАН без право на глас се включват:

1. председателят на постоянната парламентарна комисия, отговаряща за науката;
2. представител на дарителите на БАН.

(5) Председателят на Българската академия на науките е председател на Съвета на настоятелите без право на глас. Членовете на Съвета на настоятелите на БАН избират заместник-председател на съвета измежду членовете по ал. 2, т. 3 – 8.

(6) Членовете на Съвета на настоятелите на БАН, с изключение на председателя на БАН и на членовете по ал. 2, т. 5, 6, 7 и 8, не могат да са лица, които имат трудово или друго правоотношение с БАН, с академичните институти или с другите самостоятелни звена, както и лица, които имат частен интерес, който може да повлияе върху безпристрастното и обективно изпълнение на дейността им като членове на Съвета на настоятелите.

(7) За целите на този закон частен интерес е всеки интерес, който води до облага от материален или нематериален характер за член на Съвета на настоятелите, включително всяко поето задължение, свързано с дейността му.

Чл. 5б. (Нов – ДВ, бр. 30 от 2011 г.) (1) Съветът на настоятелите на БАН:

1. подпомага развитието на Българската академия на науките и ефективното управление на финансовите средства и собствеността ѝ;
2. съгласува внесените в Общото събрание проекти за стратегически план за развитие и приоритетите на научноизследователската дейност на БАН и прави предложения по тях;
3. дава становища и може да прави мотивирани предложения до Общото събрание за изменение и допълнение на устава, както и за създаване, преобразуване и закриване на академичните институти и други самостоятелни структурни звена;
4. предлага мерки за постигане на целите, заложени в европейските стратегии за научни изследвания и иновации;
5. съгласува годишния отчет на БАН;
6. съдейства за осигуряване на необходимата бюджетна субсидия за дейността на БАН, както и на други източници на финансиране;
7. получава на всеки 6 месеца финансов отчет от всички звена в БАН, дава препоръки за усъвършенстване на финансовата дейност и сигнализира компетентните органи при наличие на нарушения;
8. контролира разходването на бюджетната субсидия и съгласува финансовата политика на БАН;

9. осъществява контрол по начина и по реда на стопанисване и разпореждане върху предоставеното от държавата в собственост на БАН, академичните институти и другите самостоятелни звена имущество;

10. предлага финансови и други необходими механизми за съвместна научна, образователна и приложна дейност с висшите училища и търговските предприятия;

11. анализира на всеки две години получените от Управителния съвет резултати за работата на академичните институти и другите самостоятелни звена, а на всеки три години – резултатите от атестирането на учените;

12. съдейства за създаване на иновационни центрове за производствена, внедрителска, търговска и други дейности, свързани с приложението на научните резултати.

(2) Съветът на настоятелите приема решенията по ал. 1, т. 2, 3, 5 и 8 с мнозинство от две трети от списъчния си състав с право на глас, а в останалите случаи – с мнозинство повече от половината от списъчния си състав с право на глас.

(3) При отказ за съгласуване на актовете по ал. 1, т. 2, 5 и 8 по мотивираните предложения до Общото събрание за изменение и допълнение на устава, както и за създаване, преобразуване и закриване на академични институти и други самостоятелни структурни звена, или при отрицателно становище на Съвета на настоятелите в случаите по ал. 1, т. 3, Общото събрание на БАН приема решение с квалифицирано мнозинство от две трети от списъчния си състав.

Чл. 5в. (Нов – ДВ, бр. 30 от 2011 г.) (1) Съветът на настоятелите на БАН заседава не по-малко от веднъж на три месеца.

(2) Съветът на настоятелите се свиква на заседание от председателя на съвета по негова инициатива или по искане на всеки от неговите членове.

(3) Съветът на настоятелите приема правилник за своята дейност.

(4) Членовете на Съвета на настоятелите не получават възнаграждение за дейността си.

Чл. 6. (1) Научните институти и другите самостоятелни звена на Българската академия на науките извършват фундаментални научни изследвания, подготовка на кадри, приложна и технологична дейност.

(2) Директорите на институтите и другите самостоятелни звена се избират чрез конкурс при условия, определени от устава.

Чл. 7. Българската академия на науките избира академиците, член-кореспондентите и чуждестранните членове в областта на науката, културата и изкуството. Изборът се извършва от академиците по ред, начин и условия, определени от правилник, утвърден от събранието на академиците и член-кореспондентите. Броят на академиците не може да надвишава 80 души, а на член-кореспондентите - 120.

Чл. 8. (1) Академиците и член-кореспондентите могат да работят на щатна длъжност до навършването на 70-годишна възраст, след което на тях се запазват условия за научна дейност и подготовка на научни кадри. Академиците и член-кореспондентите получават допълнително пожизнено месечно възнаграждение в размер, определен от правителството.

(2) (Изм. - ДВ, бр. 101 от 2010 г.) Професорите и докторите на науките могат да работят на щатна длъжност до навършване на 65-годишна възраст, след което на тях по решение на съответния научен съвет се запазват условията за научна дейност и подготовката на научни кадри.

Чл. 9. Българската академия на науките и самостоятелните й научни звена установяват и развиват връзки и сътрудничество с академии, висши училища и други организации от страната и от чужбина.

Чл. 10. (1) Имуществото на Българската академия на науките и на самостоятелните й звена включва право на собственост и други вещни права, вземания, ценни книжа, патенти, дарения, дялово участие в стопански организации и сдружения и други права и задължения.

(2) Народното събрание предоставя в собственост на Българската академия на науките стопанисваните от нея държавни терени, сгради, машини, съоръжения, апаратура, книжен фонд,

парични средства и други движими вещи. Разпореждането с това имущество може да се извършва само в интерес на академията и с решение на Общото събрание.

(3) Недвижимите имоти на академията се отчуждават само с решение на Народното събрание.

(4) (Отм. – ДВ, бр. 30 от 2011 г.)

Чл. 11. (1) Българската академия на науките има самостоятелен бюджет.

(2) Приходите по бюджета на Българската академия на науките, включително и за капитални вложения, се формират от:

1. субсидии от държавния бюджет, утвърдени със закон от Народното събрание;

2. приходи по сключени договори за изследователски проекти, предложени от компетентни държавни органи, фирми и други организации;

3. приходи от реализация на интелектуални и други продукти;

4. постъпления от спомоществователи и дарения.

(3) (Нова - ДВ, бр. 123 от 1997 г.) Бюджетът на Българската академия на науките и отчетът за неговото изпълнение се приемат от общото събрание по ред, установен в устава й.

(4) (Предишна ал. 3 - ДВ, бр. 123 от 1997 г.) Средствата по бюджета на Българската академия на науките се изразходват за:

1. финансиране на научноизследователската дейност;

2. подготовка на кадри за науката;

3. развитие на материалната база;

4. издръжка на общоакадемичните дейности.

Чл. 12. (Отм. - ДВ, бр. 90 от 1993 г.).

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 1. Отменят се Законът за Българската академия на науките (обн., ДВ, бр. 235 от 1949 г.; изм., Изв., бр. 28 от 1957 г.), Указ № 1029 за утвърждаване Устава на Българската академия на науките (ДВ, бр. 38 от 1973 г.), изменен с Указ № 1105 на Държавния съвет на Народна република България (ДВ, бр. 59 от 1977 г.).

§ 2. В двумесечен срок от датата на влизането на закона в сила се формира съставът на Общото събрание на Българската академия на науките, което на първата си сесия приема устава. Общото събрание, което приема устава, се състои от 200 членове. До приемането на новия устав се прилага сега действащият.

§ 3. Изпълнението на този закон се възлага на председателя на Българската академия на науките.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ
на Закона за изменение и допълнение на Закона за Българската академия на науките
(ДВ, бр. 30 от 2011 г.)

§ 5. (1) В срок до един месец от влизането в сила на този закон Министерският съвет и другите органи и организации по чл. 5а, ал. 2 и 4 определят своите представители в Съвета на настоятелите на БАН и уведомяват председателя на БАН.

(2) В срок до един месец от получаване на уведомленията за определените представители Съветът на настоятелите на БАН се конституира в съответствие с изискванията на този закон, като председателят на БАН свиква и провежда неговото първо заседание.

§ 6. В срок до три месеца от влизането в сила на този закон Българската академия на науките привежда своя устав в съответствие с неговите разпоредби.

§ 7. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“.